

TYT - AYT

TARİH

**VİDEOLU KONU ANLATIM KİTABI
VE
ONLINE SORU BANKASI**

G. Janserey USTA

İÇİNDEKİLER

1. KONU

TARİH BİLİMİNE GİRİŞ	9
TEST 1	15
TEST 2	17
TEST 3	19
TEST 4	21
TEST 5	23
TEST 6	25
TEST 7	27

2. KONU

İLK ÇAĞ UYGARLIKLARI	29
TEST 8	39
TEST 9	41
TEST 10	43
TEST 11	45
TEST 12	47

3. KONU

İSLAMİYET ÖNCESİ TÜRK TARİHİ	49
TEST 13	55
TEST 14	57
TEST 15	59
TEST 16	61
TEST 17	63

4. KONU

İSLAM TARİHİ	65
TEST 18	69
TEST 19	71
TEST 20	73
TEST 21	75
TEST 22	77

5. KONU

TÜRK – İSLAM DEVLETLERİ / TÜRK – ARAP İLİŞKİLERİ	79
TEST 23	87
TEST 24	89
TEST 25	91
TEST 26	93
TEST 27	95

6. KONU

YERLEŞME VE DEVLETLEŞME SÜRECİNDE SELÇUKLU TÜRKİYESİ.....	97
TEST 28	103
TEST 29	105
TEST 30	107
TEST 31	109
TEST 32	111

7. KONU

ORTA ÇAĞ AVRUPA TARİHİ	113
TEST 33	119
TEST 34	121
TEST 35	123

8. KONU

BEYLİKTEN DEVLETE OSMANLI SİYASETİ 1302 – 1453.....	125
TEST 36	129
TEST 37	131
TEST 38	133
TEST 39	135
TEST 40	137

9. KONU

DÜNYA GÜCÜ OSMANLI DEVLETİ 1453-1600	139
TEST 41	147
TEST 42	149
TEST 43	151
TEST 44	153
TEST 45	155

10. KONU

XVII. YÜZYILDA OSMANLI İMPARATORLUĞU.....	157
TEST 46	159
TEST 47	161
TEST 48	163
TEST 49	165

11. KONU

XVIII. YÜZYILDA OSMANLI DEVLETİ.....	167
TEST 50	171
TEST 51	173
TEST 52	175
TEST 53	177
TEST 54	179

12. KONU

YENİ VE YAKIN ÇAĞ'DA AVRUPA TARİHİ.....	181
TEST 55	189
TEST 56	191

13. KONU

XIX. YÜZYILDA OSMANLI DEVLETİ.....	193
TEST 57	201
TEST 58	203
TEST 59	205
TEST 60	207
TEST 61	209

14. KONU

OSMANLI DEVLETİ KÜLTÜR VE MEDENİYET	211
TEST 62	223
TEST 63	225
TEST 64	227
TEST 65	229

15. KONU

XX. YÜZYIL BAŞLARINDA OSMANLI DEVLETİ VE DÜNYA.....	231
TEST 66	241
TEST 67	243
TEST 68	245
TEST 69	247
TEST 70	249
TEST 71	251
TEST 72	253
TEST 73	255

16. KONU

MİLLİ MÜCADELE HAZIRLIK DÖNEMİ.....	257
TEST 74	263
TEST 75	265
TEST 76	267
TEST 77	269
TEST 78	271
TEST 79	273

17. KONU

MİLLİ MÜCADELE'NİN MUHAREBELER DÖNEMİ	275
TEST 80	279
TEST 81	283
TEST 82	285
TEST 83	287
TEST 84	289

18. KONU

ATATÜRK İLKELERİ VE TÜRK İNKILABI.....	291
TEST 85	297
TEST 86	299
TEST 87	301
TEST 88	303
TEST 89	305
TEST 90	307
TEST 91	309
TEST 92	311

19. KONU

İKİ KÜRESEL SAVAŞ ARASINDAKİ DÖNEMDE TÜRKİYE VE DÜNYA (1919 – 1938).....	313
TEST 93	319
TEST 94	321
TEST 95	323
TEST 96	325

20. KONU

II. DÜNYA SAVAŞI.....	327
TEST 97	331
TEST 98	333
TEST 99	335

21. KONU

SOĞUK SAVAŞ DÖNEMİ	337
TEST 100	343
TEST 101	345
TEST 102	347

22. KONU

YUMUŞAMA DÖNEMİ VE SONRASI.....	349
TEST 103	359
TEST 104	361
TEST 105	363

23. KONU

KÜRESELLEŞEN DÜNYA.....	365
TEST 106	371
TEST 107	373
TEST 108	375

TARİH BİLİMİNE GİRİŞ

Tanım: Tarih; insan topluluklarının geçmişteki yaşayışlarını, uğraşlarını, birbirleriyle olan ilişkilerini yer ve zaman göstererek neden-sonuç ilişkisi içinde inceleyen bir bilimdir.

Herodot: İnsanların başından geçen olayları kaydetmesiyle oluşan bilgidir.

Ranke: Belge yoksa tarih de yok. Ana kaynağa dayalı araştırmaya dikkat çeker.

E. H. Carr: Geçmiş ve günümüz arasında bitmek bilmeyen diyalogdur.

Halil İnalçık: Kaynakların eleştirilmesinin önemine vurgu yapar.

İbn-i Haldun: Geçmiş ve gelecek, suyun suya benzemesinden daha çok benzer. Mukad-dime adlı eseri ile tanınır.

Tarihin Olmazsa Olmazları: Tarih geçmiş olayları inceler. Belge ve kaynaklar tarihin vaz-geçilmezleridir. Yeri ve zamanı belirtilmeyen hiçbir olay tarihe konu olamaz. Tarihi olaylar arasında sebep – sonuç ilişkisi bulunmalıdır. Tarihçi objektif olmak zorundadır. Tarihi olaylar tekrarlanamaz. Deney ve gözlem kullanılmadığı için tarih bir sosyal bilimdir. Tarih, bir olayı incelerken o olayın yaşandığı dönemin şartlarını ve değer yargılarını göz önüne alır.

Tarihin Yöntemi (5 T)

TARİHİN YÖNTEMİ

Kaynak Tarama

I. El Kaynak: Tarihi olayın kendi devrine ait bir materyale ya da yazılı esere **I. El Kaynak** denir. Kendi döneminde ortaya çıkan eserlerdir.

Örneğin; ferman, berat, para, arkeolojik buluntular, gazete gibi.

II. El Kaynak: Birinci elden kaynaklardan yararlanılarak oluşturulan eserlerdir.

Örneğin; Ansiklopediler, araştırma eserler...

Yazılı Kaynak	Sözlü Kaynak	Çizili, Sesli, Görsel	Kalıntılar
Para	Menkıbe	Minyatür	Lahit
Mühür	Fıkra	Fotoğraf	Balbal
Ferman	Hikâye	Ses kayıtları	Çanak
Berat	Destan	CD, DVD	Madalya
Kanunname	Mani	Harita	Abide
Nizamname	Efsane	Tezhip	Heykel
Gazete	Mitos		Arkeolojik buluntular
Kitap	Tarihi şiir		
Nüfus cüzdanı			
Salnameler			
Seyahatname			

NOTLARIM

NOTLARIM

Tasnif

KONU	ZAMAN	MEKAN
Spor Tarihi	İlk Çağ Tarihi	Anadolu Tarihi
Sanat Tarihi	XIX. Yüzyıl Tarihi	Balkan Tarihi
Tıp Tarihi	Yakın Çağ Tarihi	Mezopotamya Tarihi
Folklor Tarihi		Avrupa Tarihi
İktisat Tarihi		

Analiz (Tahlil): Toplanan belge ve kaynakların yeterliliği masaya yatırılır.

Eleştiri (Tenkit): Belgelerin doğruluğu, tutarlılığı, yansızlığı irdelenir. İç ve dış olmak üzere ikiye ayrılır.

Sentez (Terkip): Eserin veya konunun son aşamasıdır.

TAKVİMLER

Tarihin Yüzyıla Çevrilmesi

MÖ.				MS.			
I. Yarı		II. Yarı		I. Yarı		II. Yarı	
I.	II.	III.	IV.	I.	II.	III.	IV.
çeyrek	çeyrek	çeyrek	çeyrek	çeyrek	çeyrek	çeyrek	çeyrek
99-75	74-50	49-25	24-0	0-24	25-49	50-74	75-99

1995 sayısını yüzyıl, yarı ve çeyrek cinsinden bulalım.

Önce yüzyıl bulalım. Yüzyılı bulmak için son iki rakamı atıyoruz. Son iki rakam olan 95'i atınca geriye 19 kalıyor. Kalan 19 sayısına 1 ekleyerek yüzyılı bulmuş oluyoruz. Bu işlem sonucunda verilen tarihin 20.yy.a ait olduğunu belirlemiş oluruz.

Yarı ve çeyreği bulmak için atılan son iki rakamı kullanacağız. Attığımız son iki rakam 95'tir. İşlemimizi 95'i kullanarak yapacağız. Tabloya göre 95'in nerede yer aldığına bakacağız. Eğer soruda MÖ dememiş ise MS olarak alacaksınız. Buna göre;

1995 = 20.yy. II. yarı - IV. çeyrek

1453 = 15.yy. II. yarı - III. çeyrek

MÖ 72 = 1.yy. I. yarı - 2.çeyrek

MÖ 754 = 8.yy. I. yarı - 2.çeyrek

MS 196 = 2.yy. II. yarı - IV. çeyrek

MÖ 1871 = 19.yy. 1.yarı - 2.çeyrek

NOTLARIM

Olay ve Olgu

Olay: Geçmişte yaşanan, tarihin sahasına giren her türlü gelişmeye denir. Malazgirt Zaferi, Kurtuluş Savaşı birer olaydır.

Olgu: Olayların sonuçlarına bağlı olarak ortaya çıkan ve uzun zaman dilimine yayılan soyut gelişmelere denir. Anadolu'nun Türkleşmesi, Fransız İhtilali'nin etkileri birer olgudur.

Tarih Yazıcılığı

Hikâyeci (Nakilci) Tarih: Olaylar; hikâyeler şeklinde, mübalağalı biçimde ele alınır. Sebep-sonuç ilişkisi yoktur. Kurucusu Herodot'tur.

Öğretici (Pragmatik) Tarih: Olaylardan ders çıkarmayı amaçlar. Kahramanlar ön plana çıkarılır. Temsilcisi Tukidides'tir.

Sosyal Tarih: Olayların duygusal yönlerini dikkate almadan açıklayan tarih anlayışıdır.

Neden – Nasılcı (Bilimsel, eleştirel) Tarih: Olaylar, sebep – sonuç ilişkisi içinde, neden ve nasıl sorularına cevap aranarak incelenir. Kurucuları Alman kronikçilerdir.

Kronik Tarih: Her yılın olayları aralarında herhangi bir bağlantı gözetilmeden arka arkaya sıralanır.

TARİH ÖĞRENMENİN FAYDALARI

- Geçmiş ile gelecek arasında köprü kurar.
- Geçmiş tecrübelerden faydalanmayı sağlar.
- Toplumda birlik beraberliği geliştirir.
- Bilginin geleceğe aktarılmasını sağlar.
- Uygarlık hayatının gelişimini hızlandırır.

TARİH YAZICILIĞININ GELİŞMESİ

Hititler: Hitit yıllıklarına "Anal" denir. Tanrı'ya hesap verme duygusu ile yazılmıştır. Tarih yazıcılığının başlangıcıdır.

Yunan: Herodot, hikayeci tarih yazmıştır.

İlk Türk tarihçisi Tonyukuk'tur.

Şehnameciliğin oluşturulması Fatih Sultan Mehmet Dönemi'ndedir. Fakat bu dönemde şehnamecilik resmî bir makam değildir. İlk şehnameci **Şehdi**'dir.

Şehnamecilik, Kanuni Sultan Süleyman Dönemi'nde resmî memuriyet makamı olmuştur. İlk resmî şehnameci ise **Arifi Fethullah**'tır.

İlk vakanüvist, **Mustafa Naima**'dır.

Son vakanüvist, **Abdurrahman Şeref Bey**'dir.

TARİHE YARDIMCI BİLİMLER

Coğrafya: Yer bilimi anlamına gelir.

Arkeoloji: Kazı bilimi anlamına gelir. (Özellikle tarih öncesi dönemlerin incelenmesinde yardımcı olur.)

Antropoloji: Irk bilimi anlamına gelir.

Etnografya: Öz kültür bilimi anlamına gelir.

Paleografya: Yazı bilimidir.

Nümizmatik (Meskûkât): Para bilimidir.

Diplomasi: Belge ve antlaşmalar bilimidir. Ülkeler arasındaki resmi yazışmaları, belgeleri inceler.

Sosyoloji: Toplum bilimidir.

Kronoloji: Takvim bilimidir.

Filoloji (Lisaniyat): Dil bilimidir.

Heraldik: Armalar bilimidir.

Sigillografya: Mühür bilimidir.

Epigrafi: Anıtları ve kitabeleri inceleyen bilimdir.

Geneoloji: Şecereler ve soy kütüğü bilimidir.

Onomastik: Yer adlarını inceleyen bilimdir.

Kimya (Karbon 14 (C14): Belgelerin yaşı ve orijinalliği hakkında tarihin faydalandığı bilim dalıdır.

NOTLARIM

NOTLARIM

İLKLER:

- İlk Türk tarihçisi:** Tonyukuk
İlk şehnameci: Şehdi
İlk resmi Şehnameci: Arifi Fethullah
İlk Vakanüvist: Mustafa Naima
Son vakanüvist: Abdurrahman Şeref Bey

TEKRAR

TARİHÇİLER

- Herodot:** İnsanların başından geçen olayları kaydetmesidir.
Ranke: Belge yoksa tarih de yoktur.
E. H. Carr: Geçmiş ile gündüz arasında bitmek bilmeyen diyalogdur.
Halil İnalçık: Kaynakların eleştirilmesine vurgu yapmıştır.
İbn-i Haldun: Geçmiş ve geleceğe suyun suya benzemesinden daha çok benzer.

TARİHİN YÖNTEMİ

Kaynak Tarama

- I. El Kaynak:** Kendi döneminde ortaya çıkan eserlerdir.
II. El Kaynak: Birinci elden kaynaklardan yararlanılarak oluşturulan eserlerdir.

Tasnif

- Konuya Göre Tasnif:** Spor Tarihi, Sanat Tarihi, Kültür Tarihi
Zamana Göre Tasnif: İlk Çağ Tarihi, Yakın Çağ Tarihi, XVII. Yüzyıl Tarihi
Mekana Göre Tasnif: Anadolu Tarihi, Balkan Tarihi

Analiz/Tahlil: Belgelerin yeterliliği değerlendirilir

Tenkit/Eleştiri: Belgelerin doğruluğu değerlendirilir

Sentez/Terkip: Eserin yazılmaya başlandığı aşamadır.

TAKVİMLER

On İki Hayvanlı Türk Takvimi: Her yılda bir hayvan ismi verilir, Hun, Tibet ve Çin tarafından kullanıldı.

Hicri Takvim: Hz. Ömer zamanında kullanıldı, başlangıç hicret kullanılır.

Celali Takvim: Büyük Selçuklu hükümdarı Melikşah adına hazırlandı, 1079 Hicret kabul edilir, Babürler ve Harzemşahlar da kullandı.

Rumi Takvim: Osmanlı döneminde mali işlerin düzenlenmesinde kullanıldı.

Miladi Takvim: Roma İmparatorluğu'nda Julyen ve Gregoryen takvimleri kullanıldı. Türkiye 1 Ocak 1926'dan itibaren kullanmaya başladı.

OLAY: Geçmişte yaşanan her türlü gelişmelerdir. Malazgirt Savaşı, Talas Savaşı, Tanzimat Fermanı

OLGU: Olayların sonucunda meydana gelen gelişmelerdir. Anadolu'nun Türkleşmesi

TARİH YAZICILIĞI

Hikayeci Tarih: Sebep-sonuç ilişkisi yoktur. Kurucusu Herodot'tur.

Öğretici Tarih: Olaylardan ders çıkarılmayı amaçlar, Kahramanlıklar ön plana çıkarılır.

Sosyal Tarih: Olayların duygusal yönleri dikkate alınmadan açıklanır.

Neden-Nasıl Tarih: Olaylar sebep-sonuç ilişkisi içerisinde değerlendirilir.

Kronik Tarih: Her yılın olayları aralarında neden sonuç ilişkisi olmadan anlatılır.

1. Tarih, geçmişten günümüze insanların yaşamış oldukları olayları yer ve zaman göstererek neden- sonuç ilişkisi içinde belgeler ile açıklayan sosyal bir bilimdir.

Tarihin tanımında yer alan,

- I. İnsan
- II. Yer
- III. Zaman
- IV. Neden ve sonuç
- V. Belgeler

unsurlarından hangisi bir olayın meydana gelmesinde en fazla etkili olmuştur?

- A) V B) IV C) III D) II E) I

2. Malazgirt Meydan Muharebesi, 26 Ağustos 1071 tarihinde, Malazgirt Ovası'nda yapılmıştır.

Yukarıdaki bilgiye ulaşırken aşağıdaki bilim dallarından hangileri kullanılmıştır?

- A) Kronoloji - Nüvizmatik
- B) Etnoğrafya - Diplomatik
- C) Epigrafya - Sosyoloji
- D) Arkeoloji - Antpoloji
- E) Kronoloji - Coğrafya

3. **Tarih öncesi dönemlerin sınıflandırılmasında belirleyici etken aşağıdakilerden hangisidir?**

- A) Irklar
- B) Dinsel inanış
- C) Toplumsal yaşantı
- D) Kullanılan araç ve gereç
- E) İklim

4. "Tarih yazmak, tarih yapmak kadar önemlidir. Yazan, yapana sadık kalmazsa değişmeyen gerçek; insanlığı şaşırtacak bir nitelik alır."

Atatürk'ün yukarıdaki sözlerinde tarih biliminin en önemli özelliği olarak aşağıdakilerden hangisi gösterilmiştir?

- A) Objektif olması
- B) Geçmişte yaşanmış olayları incelemesi
- C) Gelişmelerin sonraki nesillere aktarılması için yazılması
- D) Yer ve zamanın belirtilmesi
- E) Sebep ve sonuçların ayrıntılı şekilde anlatılması

5. Tarih öğretimini ve araştırmayı kolaylaştırmak amacıyla zamana yere ve konuya göre sınıflandırılmıştır.

Aşağıdakilerden hangisi olayların zamanına göre yapılmış sınıflandırmaya örnek gösterilebilir?

- A) Sanat Tarihi
- B) Osmanlı Tarihi
- C) Yeni Çağ Tarihi
- D) Selçuklu Tarihi
- E) Orta Asya Türk Tarihi

6. Olay, belirli ve kısa sürede yaşanan gelişmeler; olgu ise uzun süreçte yaşanan sonuç ve etkidir.

- I. Türkler arasında Müslümanlığın yayılması
- II. İstanbul'un Fethi
- III. Sırp Sındığı Savaşı

Yukarıda verilen tanıma göre yargılardan hangileri tarihsel olaydır?

- A) Yalnız I B) I ve III C) Yalnız II
D) II ve III E) I, II ve III

7. Geçmişte yaşamış insan topluluklarının yaşayışlarını, birbirleriyle olan ilişkilerini kültür ve medeniyetlerini yer göstererek neden- sonuç ilişkisi içerisinde, belgelerle inceleyen bilim dalıdır.

Yukarıda verilen "tarih" tanımında aşağıdakilerden hangisine değinilmemiştir?

- A) Yer   B) Neden   C) Sonuç
D) Zaman   E) Belgeler

8. Tarih biliminin araştırma konusu içerisindeki iki önemli unsur olan olay ve olgu arasında farklılıklar vardır: Tarihi olaylar özgündür, tekrarlanamaz ve kısa sürede meydana gelir. Ancak tarihi olgular geneldir. Tekrar edebilir ve uzun sürede meydana gelir.

Yukarıda verilen bu duruma göre aşağıdakilerden hangisinin olgu olduğu söylenebilir?

- A) Sakarya Savaşı
B) Mekke'nin Fethi
C) Müslümanlığın yaygınlaşması
D) Hicret
E) Fransız İhtilali

9. Tarih çağlarının başlangıcı kabul edilen ve insanların tecrübelerini kuşaktan kuşağa aktaran olay aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ateşin bulunması
B) Pusulanın bulunması
C) Hayvanların evcilleştirilmesi
D) Yazının bulunması
E) Madenlerin işlenmesi

10. Tarih, geçmişte yaşayan medeniyetleri ve bu medeniyetlerin gelişimini; toplumların buldukları zaman içindeki sosyal, ekonomik, siyasi, kültürel ve dinî faaliyetlerini konu alır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi tarihin konuları arasında yer almaz?

- A) Ticari gelişmeler   B) Ekolojik sorunlar
C) Yazının bulunması   D) Yerin yapısı
E) Din kuralları

11. Tarihte kültürlerin yayılmasını ve tarihi çağların başlamasını aşağıdakilerden hangisi sağlamıştır?

- A) Takvimin bulunması
B) Yazının bulunması
C) Kâğıdın bulunması
D) Barutun bulunması
E) Matbaanın kullanılması

12. Selçuklu Devleti'nin uluslararası ilişkilerini inceleyen bir tarihinin aşağıdaki bilim dallarından hangisinden faydalanması daha uygundur?

- A) Hukuk   B) Diplomatik
C) Filoloji   D) Nümizmatik
E) Paleografi

1. Tarih bilimi, geçmişteki insan yaşayışlarını incelerken geleceğe ışık tutar. Buna göre tarih bilimi ile ilgili,

- I. İnsanı konu alır.
- II. Geçmişle gelecek arasında bağ kurar.
- III. Sadece siyasi olayları inceler.

yargılarından hangisine ulaşılabılır?

- A) Yalnız III   B) Yalnız II   C) Yalnız I
D) I ve II   E) I,II ve III

2. **Aşağıdakilerden hangisi tarih biliminin konusu değildir?**

- A) Savaşlar   B) Depremler
C) Antlaşmalar   D) İnsan ilişkileri
E) İhtilaller

3. **Bir ülkenin ekonomik gücünü inceleyen tarih, aşağıdaki bilim dallarından hangisiyle iş birliği yapar?**

- A) Nüvizmatik   B) Arkeoloji
C) Paleografi   D) Onomastik
E) Diploması

4. **Olgu, bir olayın sonuçlarına bağlı olarak ortaya çıkan ve uzun zaman dilimlerini içine alan olaya göre daha soyut bir kavramdır. Buna göre;**

- I. Kadeş Antlaşması'nın imzalanması,
- II. Anadolu'nun Türkleşmesi,
- III. Sanayi Devrimi'nin gerçekleşmesi

durumlarından hangileri bir olgudur?

- A) Yalnız II   B) Yalnız III
C) I ve II   D) II ve III
E) I ve III

5. Ana kaynak ya da "Birinci Elden Kaynak" olaya şahitlik eden her belge, yazı, yapı ve resimdir.

Buna göre hangisi "Birinci Elden Kaynak" grubunda değerlendirilemez?

- A) Nutuk
B) Orhun Anıtları
C) Fatih Kanunnamesi
D) İslam Ansiklopedisi
E) Topkapı Sarayı

6. **Aşağıdakilerden hangisi tarihin yararları arasında gösterilemez?**

- A) Geçmiş aydınlatır.
B) Toplumu bilinçlendirir.
C) Toplumu birbirine kenetler.
D) Arı bir ırkın oluşumuna hizmet eder.
E) Vatan ve millet duygularının gelişmesini sağlar.

7. Tarih, olayları daha kolay işleyebilmek için zamana, yere ve olaya göre sınıflandırır.

Aşağıdakilerden hangisi zamana göre sınıflandırılmadadır?

- A) Atatürk Dönemi Türkiye'si
B) Kadeş Antlaşması
C) Türkiye Selçuklularında Ekonomi
D) Haçlı Seferleri
E) Mısır tarihi

8. I. Anıtları inceleyen bilim dalıdır.
II. Yer adlarının kökenini inceleyen bilim dalıdır.
III. Devletlerarası ilişkileri inceleyen bilim dalıdır.

Yukarıda verilen bilim dalları aşağıdaki seçeneklerden hangisinde doğru şekilde eşleştirilmiştir?

I II III

- A) Epigrafi Coğrafya Arkeoloji
B) Epigrafi Nüvizmatik Diploması
C) Etnografya Onomastik Diploması
D) Epigrafi Onomastik Diploması
E) Arkeoloji Onomastik Heraldik

9. Anakronizm ismi, Yunancadan gelir. Yunanca "ana" sözcüğü "geri" anlamına, "khronos" sözcüğü ise "zaman" anlamına gelir; sözcüğün tam anlamı da "zamanda gerilik, zamanın geriye akması" olarak verilebilir. Anakronizm, bir anlamda olayların isimlerinin ve tarihinin karıştırılması, tarih yanlışlığı, zaman sırasının karıştırılmasıdır.

Aşağıdakilerden hangisi, tarih yanlışlığına bir örnek teşkil etmez?

- A) Atatürk'ün 19 Mayıs 1919'da Samsun'a çıkması
B) Fatih Sultan Mehmet'in 12 yaşında tahta geçmesi
C) Muhteşem Yüzyıl dizisinde Pargalı İbrahim Paşa'nın masa başında çalışması
D) 1999'da çekilen "Kahpe Bizans" filminde tarafların kale burcunda çarpışırken üzerlerinden uçak geçmesi
E) II Abdülhamit'in 1876'da tahta oturması

10. **Aşağıdakilerden hangisi tarih bilimiyle ilgili doğru bir bilgi değildir?**

- A) Deney ve gözleme başvurulmaz.
B) Zaman ve yer çok önemlidir.
C) Tarih, olaylar arasında neden-sonuç ilişkisi kurar.
D) Objektiftir.
E) Tarihin kendine özgü yasaları vardır.

11. **Aşağıdakilerden hangisi bir olaydır?**

- A) İstanbul'un Türkleşmesi
B) Afrika'nın Araplaşması
C) Lozan Antlaşması
D) Bolşevik Devrimi'nin sonuçları
E) İslamiyet'in yayılması

1. D	2. B	3. A	4. A	5. D	6. D
7. A	8. D	9. E	10. E	11. C	

1. Bir bölgede yapılan kazıda Paleografya uzmanlarına başvurulması o bölgede;

- I. Demir Çağı'nın bitmek üzere olduğu
- II. Tarih devirlerine geçildiği
- III. Yerleşik hayatın başladığı

durumlarından hangisinin göstergesidir?

- A) Yalnız I   B) Yalnız II   C) I ve II
D) I ve III   E) I, II ve III

2. "Tarihin zaman içinde akışını bilemezseniz yorum yapamaz, sağlıklı bir değerlendirme yapamazsınız." diyen biri aşağıdaki bilim dallarından hangisine dikkat çekmek istemektedir?

- A) Kronoloji   B) Epigrafi
C) Coğrafya   D) Kimya
E) Nüvizmatik

3. I. Sanat tarihi
II. Türkiye tarihi
III. Roma tarihi
IV. Orta Doğu tarihi
V. Avrupa tarihi

Yukarıda verilenler, tarihin araştırılmasında ve öğretiminde kolaylık sağlamak amacıyla zamana, mekâna ve konuya göre sınıflandırıldığında, hangisi diğerlerinden farklı bir grupta yer alır?

- A) I   B) II   C) III   D) IV   E) V

4. **Tanım:** Tarih, geçmişte yaşanan olayları, yer ve zaman göstererek sebep-sonuç bütünlüğü içinde, yansız bir şekilde inceleyen bilim dalıdır.

Durum: Müşriklerin kendilerine dinlerini yaşama imkânı vermemesi üzerine Müslümanlar, 622 yılında Medine'ye göçmüşler; böylece Medine'de hem dinlerini yaşama hem de İslamiyet'i yayma imkânı bulmuşlardır.

Verilen durumda, tanımı yapılan tarihin biliminin hangi özelliği veya kuralı yer almaz?

- A) Sebep   B) Zaman
C) Sonuç   D) Belge
E) Olay

5.

Yukarıda verilen bulguyu araştırmak isteyen tarih, hangi bilim dalı ile ortak çalışır?

- A) Heraldik   B) Etnografya
C) Epigrafya   D) Nüvizmatik
E) Onomastik

6. Orhun Kitabeleri'ni okumak isteyen bir tarihçi;

- I. Nüvizmatik
- II. Paleografi
- III. Epigrafi

bilim dallarının hangilerinden yararlanır?

- A) Yalnız I   B) Yalnız II
C) I ve III   D) II ve III
E) I, II ve III

7. Aşağıdakilerden hangisi tarih öncesi çağları aydınlatırken tarihin faydalandığı kaynaklar arasında gösterilemez?

- A) Lahitler
- B) İnsan kemikleri
- C) Mağara duvarlarındaki av sahneleri
- D) Höyüklerden çıkan taş baltalar
- E) Kültepe'deki kil tabletler

8. Hititlerin objektif tarihin babası olarak görülmesinde;

- I. Olayları günü gününe not etmeleri
- II. Tarihlerini zaferleri ve yenilgileriyle vermeleri
- III. Pankuş'un kararlarının Hitit analarında yer alması

durumlarından hangileri delil olarak gösterilebilir?

- A) Yalnız II
- B) Yalnız III
- C) I ve II
- D) II ve III
- E) I ve III

9. • Ülkelerin ekonomik gücü hakkında ipuçları bulabiliriz.
• Devletlerarası ilişkileri görebiliriz.
• Toplumların gelenek ve göreneklerinden haberdar oluruz.
• Orhun Anıtlarını okuyabiliriz.

Yukarıda tarihin faydalarını gördüğümüz bilim dalları ile ilgili yargılar verilmiştir.

Buna göre, yukarıda verilenler arasında hangi bilim dalı ile ilgili bilgi bulamayız?

- A) Heraldik
- B) Etnografya
- C) Nüvizmatik
- D) Epigrafi
- E) Diplomatik

10. Tarihçinin faydalandığı aşağıdaki kaynaklardan hangisi, diğerlerine göre daha net olmayan bilgiler içerir?

- A) Antlaşmalar
- B) CD'ler
- C) Paralar
- D) Mağara duvarları
- E) Tabletler

11. Tarihin yöntemiyle ilgili aşağıda verilenlerden hangisi doğru bir bilgi değildir?

- A) Tarihin yöntemlerinin ilk aşaması kaynak aramadır.
- B) Dış tenkit, bir anlamda eserin künyesidir.
- C) Tahlil, kaynakların yeterliliğinin sorgulanmasıdır.
- D) Terkip, tarihin yönteminde son aşamadır.
- E) Tasnif, tenkit metodu ile terkip metodu arasında bir köprüdür.

12. İstanbul'un ve semtlerinin isimlerinin kökenlerini dönem ödevi olarak araştırmak isteyen Harun, tarihe yardımcı bilimlerden hangilerinden yararlanacaktır?

- A) Filoloji
- B) Onomastik
- C) Epigrafi
- D) Sigilografi
- E) Coğrafya